Medlemstidning
DBW:s Botaniska Trädgårds Vänner

Nr 1 * 2019

Medlemstidning DBW:s Botaniska Trädgårds Vänförening
Nr 1 2019 Årgång 9
ISSN 2001-1784
Redaktör:
Ann-Britt Magnusson
annmag@telia.com
Ansvarig utgivare:
Wiveka Schwartz
wiveka.schwartz@hotmail.se

Omslagsbild: Tistel
Foto: Karin Zander
Baksida: Rosentaggar
Foto: Karin Zander
Hemsida: http://vanner.visbybotan.se

Texter
Ann-Britt Magnusson
Carina Johansson
Karin Zander
Sven-Erik Lindström
Wiveka Schwartz
Åke Persson

Bilder
Ann-Britt Magnusson
Carina Johansson
Karin Zander
Solveig Artsman
Åke Persson

Tack till alla!

Innehåll:

Redaktören 3
Ordföranden har ordet 4
Kallelse till årsmöte 5
Sommarresan 6
Rapport från trädgårdsstyrelsen 9
Besök av Torsburgens Hembygdsförening 10
Örter och växter i Roma Kloster 12
Soppkokning 16
Tipspromenad 18
Berättelser från medeltiden..... 20
Trädgårdens årstider 22

MEDLEM 2019

Så här fortsätter Du att vara eller bli medlem:
Genom att betala in medlemsavgiften (150:- för enskilda personer och 500:- för organisationer) på **bg 789-0122 fortsätter Du att vara** medlem i Botans Vänförening.

Du som vill bli medlem betalar på samma sätt.

Glöm inte att skriva Ditt **namn och adress** på inbetalningskortet eller som meddelande om Du gör en internetbetalning! Ange gärna även **e-post-adress.**
Om vi inte kan identifiera inbetalningen kan Du komma att strykas från medlemslistan.
Om det är en organisation som betalar behövs namnet på **kontaktpersonen också.**

VÄLKOMMEN!

2018 - 2019

Om sommaren 2017 var varm så var det inget mot 2018. Då sattes alla våra idéer om att spara vatten på prov och vi försökte hålla våra stackars växter vid liv så gott det gick.
Tyvärr var det en del växter som inte klarade sig och hål i marken visar var de stått sedan de blev borttagna. En liten *Hiba* fick stryka på foten, ett antal perenner och flera andra barrväxter.
Hösten kom med ett visst mått av regn, enligt ansvariga dock inte tillräckligt för att fylla alla vattenförråd som skulle behövas.

Under tiden detta skedde hade Björn och jag beslutat att flytta från Boge. Trädgården och våra två hus började bli oss övermäktiga, dålig rygg hindrade mig från att arbeta som jag ville i trädgården. I augusti hittade vi ett hus strax utanför Ronneby och dit gick flyttlasset den 9 januari i år. En liten mindre trädgård och ett nyare hus gjorde att vi tyckte det skulle passa oss. Att komma närmare barn var också en fördel i det hela. Vad framtiden bär i sitt sköte vet vi inte, men Gotland kommer alltid att finnas i våra hjärtan!

Läs vad föreningen har upplevt under året och se på vackra bilder!
Ann-Britt Magnusson
redaktör

Alla våra arrangemang sker i samarbete med Vuxenskolan.

Studieförbundet Vuxenskolan

Gunila Axéns tyger
Foto: Karin Zander

Ordföranden har ordet

2011 bildades DBW:s Botaniska Trädgårds Vänförening och Ann-Britt Magnusson blev vår första och mångåriga sekreterare. Med stor energi och entusiasm gick hon in för arbetet i föreningen, inte bara som protokollförare utan hon skötte även vår hemsida och tidning.
Men livet förändras. Ann-Britt och Björn har nu sålt sitt trevliga hus med den underbara, välskötta, prisbelönade trädgården och flyttat till Blekinge.
Ann-Britt överger oss dock inte helt. Hon har lovat att även i fortsättningen hjälpa till med tidningen och hemsidan.

Ann-Britt!
Vi i styrelsen tackar för allt Du gjort för föreningen och för Ditt löfte att hjälpa oss även i fortsättningen. Vi önskar Dig och Björn all lycka i Ert nya fastlandsliv!

2018 blev ett händelserikt år för Botan.
Trädgårdsmästare Lasse Pettersson gick i pension.
Den nya trädgårdsmästaren Bonnie Öhman tillsammans med Anki Hallin sköter nu trädgården under ledning av DBW:s Trädgårdsstyrelse.

Trädgårdsmästarna är anställda av Region Gotland enligt ett avtal som nu har omförhandlats.

Sällskapet DBW anlade trädgården 1855 och äger förutom trädgården Paviljongsplan och Gotlandsänget, marken ända fram till Norra Muren.
Sällskapet DBW står för byggnader, stängsel och planteringar.
Januari 2018 undrade alla: Hur skall det bli med nya kryssningskajen?
De stora båtarna kommer med ett par tusen besökare.
Hur kommer passagerarna in i staden och ner till Botan?
Vi har haft kryssningsbesök i över hundra år och besök i Botaniska Trädgården har alltid varit en höjdpunkt under stadsrundturen. Så blev det även 2018.
Utvärdering har visat att de flesta turisterna i Visby beger sig till Botan.
Trädgården är ovärderlig i Världsarvet och viktig för turistnäringen.

Wiveka Schwartz

Wiveka Schwartz föreläser för Torsburgs Hembygdsförening
Foto: Åke Persson

Du kallas härmed till Årsmöte i DBW:s Botaniska Trädgårds Vänförening måndagen den 18 mars 2019 kl 18.15 i sal E 31

Ingång från Campus Gotlands huvudingång.
En trappa upp till höger.

Program

Årsmöte
Paus
19.00 Föredrag Elisabeth Svalin Gunnarsson
”Karin Larsson och trädgården på Lilla Hyttnäs i Sundborn”
Elisabeth är kulturvetare, författare och fotograf.
Hennes hemsida: kulturtradgarden.se

Dagordning

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet
3. Val av 2 protokolljusterare och tillika rösträknare
4. Fastställande av röstlängd
5. Årsmötets behöriga utlysande
6. Fastställande av föredragningslista
7. Verksamhetsberättelse
8. Ekonomi
   a. Redovisning av föreningens ekonomi
   b. Revisionsberättelse
   c. Ansvarsfrihet
9. Verksamhetsplan och budget för 2018
10. Fastställande av medlemsavgift för 2019
11. Val av styrelse
13. Val av 1 revisor på 1 år och 1 revisorssuppleant på 1 år
14. Val av 3 ledamöter till valberedningen, varav en sammankallande
15. Övriga frågor
16. Mötets avslutande

Vänförenings sommarutflykt 2018

Text och foto: Karin Zander

Söndagen den 22 juli var dagen för årets utflykt.

Vi åkte i egna bilar från Visby kl. 9.00. Första stoppet blev hos Heiner P Norberg i Rute.
Han har en intressant trädgård med många rosor och klematis, tyvärr var så mycket uttorkat denna sommar, men

det var ändå väldigt trevligt att besöka trädgården.
Heiner har varit mån om att bygga upp olika rum i trädgården med hjälp av växthus, spaljéer och små hus till förvaring och ateljéer. Detta gynnar växterna samtidigt som det blir en extra spännande trädgård att vandra i.

Heiner berättade även om kompostering då han utvecklat en egen metod för detta. Vi fick kika in i hans ateljéer och galleri,

hans måleri och grafik är inspirerad av växter och djur.

Efter detta besök väntade en god lunch på sjökrogen i Valleviken.

Textildesigner Gunila Axén

Efter lunchen blev det besök hos textildesignern Gunila Axén.
Då for vi ner till Bringes i Norrlanda.
Förutom sina fina tyger och andra alster i butiken har Gunila även en stor och vacker trädgård.
När Gunila och hennes make flyttade till Bringes var det helt öppet ut mot åkrarna, det första de gjorde var att plantera en avenbokshäck runt hela tomten, så blåsten skulle minska.
Har man en häck som tex är 2 meter hög, så minskar man blåstens framfart med hela 20 meter, bra att tänka på om man har ett blåsigt läge i sin trädgård.

Alla växter, även de som gillar full sol, vill gärna ha skugga någon gång under dygnet, ytterst få växter gillar blåst.

En dagsutflykt, som tog sina timmar, men timmarna var väldigt trevliga och givande!

Tack för att vi fick besöka er, Heiner och Gunila!

Karin Zander

Avtal med Region Gotland

Den 8 januari beslöt sällskapet DBW att godkänna det avtalsförslag som föregåtts av långdragna förhandlingar mellan sällskapet och regionen. Avtalet är ett driftavtal, innebärande att region Gotland står för personalkostnader motsvarande två heltidsanställda trädgårdsmästare samt ytterligare fem manmånader på årsbasis. Sällskapet står för övriga kostnader vad avser drift och investeringar.

Avtalet innebär också att en styrgrupp om fyra personer, två från regionen och två från trädgårdsstyrelsen, tillsätts för driften av trädgården. Trädgårdsstyrelsen får också genom en stadgeändring i Sällskapet en mer självständig status bl a när det gäller hur man vill disponera sin budget.

Eftersom det nu finns ett avtal gör det att arbetet i trädgården kan ske mera långsiktigt och att planerade investeringar kan påbörjas och slutföras.
Förhoppningsvis kommer nu klonarkivet att bli färdigställt till sommaren, bäcken bli tätad och trappan utbytt. Vidare ska ingången vid ruinen snyggas till. Det är vad vi vill prioritera i år och och förhoppningsvis hinner med.

Sammantaget och med ovanstående i minne kan sägas att alla nu ser framtiden för trädgården an med tillsförsikt.

Sven-Erik Lindström
Ordf. Trädgårdsstyrelsen

Planerade åtgärder i Botaniska Trädgården

Sällskapet har beslutat anslå medel för följande planerade åtgärder.

- Restaurering av bäcken. Bäcken läcker och bottenmaterialet måste bytas ut.

- Bäcken ska vidare breddas och kanterna säkras, så att de utan risk kan beträdas.

- Uppfräschning av entrén vid S:t Olofs ruin, innebärande bl.a. uppsättning av nytt plank.

- Ny trappa till örtagården.

- Iordningsställande av lustgården. Här kommer att stensättas i likhet med örtagården och i huvudsak perenner att planteras. Utrymme kommer också att finnas för köksväxter till soppkoket.

- Vidare finns planer på att anlägga ett klonarkiv samt att personalutrymmena ska byggas om och fräschas upp.

Sven-Erik Lindström
Ordf. Trädgårdsstyrelsen

Besök av Torsburgens Hembygdsförening 18-08-18

Text: Åke Persson **Foto:** Åke Persson och Solveig Artsman

Den 18 augusti besökte ett 15-tal medlemmar i Torsburgs Hembygdsförening DBWs vackra botaniska trädgård och guidades av Wiveka Schwartz, en av två ordförande i Botaniska Trädgårdens Vänförening och mångårigt aktiv i allt som har med turism och evenemang i Visby att göra.

Wiveka beskrev målande trädgårdens nära 200-åriga historia och förevisade sedan bl a se det taggiga brödträdet (apskräckträdet), tulpanträden, det uråldriga ginkoträdet, kryddgården, rosariet och mycket mer.
Besökarna tackade Wiveka för en fin förmiddag i trädgården.

Linné-statyn ovan och nedan Örtagården och sensommarrabatten.

En av Vännernas ordförande Wiveka Schwartz i berättartagen under platanerna.

Ovan till höger ”apskräcken” - brödgran (*Araucaria araucana*). **Foto:** Solveig Artsman

Örter och växter i Roma kloster

Text: Solveig Artsman
Foto: Solveig Artsman

”I trädgården liksom under gudstjänsten ska munken alltid hålla sitt huvud och blicken sänkt mot jorden.”

Så löd en av cisterciensermunkarnas regler för arbete och böneliv. Cistercienserorden grundades den 21 mars år 1098 och deras kunskap om örter, läkeväxter och grönsaker måste ha varit betydande för växtodlingen, inte bara i Sverige utan i hela Europa.

Klostrens odlingar delades in i kålgård, örtagård, trädgård och klostergård. Kålgården skulle innehålla grönsaker, örtagården örter och medicinalväxter samt blommor att pryda altaret med, och i trädgården skulle det finnas träd.

Trädgården användes också som begravningsplats. Klostergården var en stilla plats för kontemplation. Denna plats skulle innehålla en vattenkälla och ett träd som symboler för det eviga livet.

Munkarna levde till stor del av vegetarisk kost och tack vare det tog man in fler grönsaksplantor i landet.
Under fastan åt man även fisk. Till fisk räknades allt som fanns i havet, även skaldjur och säl.

Kött serverades endast till de sjuka som fick vård i klostret. Kanske var det munkarnas förtjänst att gotlänningarna fick mer grönsaker i kosten eftersom munkarna gärna delade med sig av sina kunskaper. Säkerligen delade de också med sig av fröer och plantor till lokalbefolkningen.

Benediktiner- och cisterciensermunkarna följde i allmänhet en plan från år 820 som härstammar från benediktinerklostret Sankt Gallen i Schweiz.
I klosterplanen fanns det med en beskrivning över vilka läkeväxter, örter och övriga växter som skulle finnas vid klostren. På så sätt kunde man få fram mediciner med mera som man hade recept på.

Enligt Sankt Gallen-planen skulle följande växter finnas i klostrens odlingar: Kålgården skulle innehålla lök, purjolök, selleri, koriander, dill, rättika, morot, mangold, vitlök, schalottenlök, persilja, dansk körvel, sallad, sommarkyndel, palsternacka, kål och klätt.

Örtagården skulle innehålla madonnalilja, apotekarros, störböna, sommarkyndel, renfana, bockhornsklöver, rosmarin, pepparmynta, salvia, vinruta, trädgårdsiris, polejmynta, vattenmynta, spiskummin, libbsticka och fänkål. Trädgården skulle innehålla äpple, päron, plommon, pinjetall, äppelrönn, mispel, lager, äkta kastanj, fikon, kvitten, persika, hassel, mandel, svart mullbär och valnöt.
Det var säkert inte alla växter som tålde det nordiska klimatet, men i klostren arbetade man med att få fram sorter som var härdiga och kunde odlas på fler ställen än Mellaneuropa.

I de Mellan- och Sydeuropeiska klostren lär det ha funnits uppemot 400 olika växter. Många av dem spreds sedan till olika länder via klostren.
Det finns uppgifter som säger att cirka 120 olika kulturväxter introducerades av de svenska klostren under tidsperioden 1100-talet till 1400-talets slut.
Medicinalväxter var viktiga. Klostren stod för mycket av den sjukvård som fanns till hands under medeltiden. Man kan även idag köpa till exempel Carmolisdroppar, som är framtagna av Karmeliterordens munkar. Receptet nedtecknades i Paris år 1611, men är säkerligen betydligt äldre. Dropparna kan användas mot allehanda åkommor och innehåller bland annat pepparmynta, lavendel, salvia, melissa, citron, kryddnejlika, kanel, muskot, anis och timjan.

Den 8 september år 1164 grundades Roma kloster. Klostrets korrekta namn

var Monasterium Beatae Mariae Gutanalie och dess första abbot var Petrus. Några av munkarna kom resande från Nydala kloster i nuvarande Småland för att bilda klostret. Deras moderkloster var klostret i Clairvaux (Den ljusa dalen) i Frankrike.

När munkarna kom till Gotland för att anlägga Roma kloster hade de nog med sig fröer, plantor och växter. När det gällde vilka växter som funnits vid Roma kloster kan man bara förlita sig till de skriftliga källor som finns över vilka växter som skulle finnas i klostren.
År 1998 gjordes en analys av fröer, tagen på olika nivåer, inom ett mindre område vid Roma kloster. Resultaten visade inte på några specifika klosterväxter, men marken har brukats kontinuerligt och är troligtvis starkt omrörd.

I Linnés gotländska resa från 1741 kan vi få upplysning om vilka läkeväxter som generellt observerades på Gotland.
Hit hör hjärtstilla som användes mot bland annat hjärtklappning och överfunktion hos sköldkörteln, fackelblomster som användes invärtes mot diarré, mat och tarminfektioner och utvärtes mot bensår, tätörtsväxt som användes mot kikhosta, och var hostdämpande, kramplösande, och febernedsättande.

Vidare lungmossa som användes inom folkmedicinen samt som mjöl till nödföda, kaveldun, vilken är giftig och kan ha använts utvärtes till svårläkta sår, löksuga som användes invärtes vid mag- och tarmkatarr och utvärtes till tvättning av svårläkta sår och nicktistel som är giftig. Vissa typer av tistlar kan användas vid hepatit.

I Norge har man gjort en genomgång av herbarier och litteratur från de områden där det varit kloster och funnit att dessa växter och örter kan ha ingått i klosterplanteringar: myskmalva, skär kattost, vattenmynta, åkermynta, pors, spansk körvel, påsklilja, kattmynta, opievallmo, palsternacka, pestskråp, mästerrot, bockrot, gullviva, sötkörsbär, surkörsbär, plommon, rädisa, färgreseda, krusbär, fläder, blodtopp, såpnejlika, taklök, besksöta, äkta vallört, mattram, renfana, läkevänderot, kungsljus, bäckveronika, bondböna och vintergröna.

Att man inte har funnit dokument eller annan bevisning på vilka växter som funnits vid Roma kloster, kan bero på att munkarna tog med sig växt- och örtförteckningar, och andra viktiga handlingar när klostren stängdes under reformationen.

Tänk vilken rikedom vi fått genom alla växter som tillfördes oss genom bland annat Roma klosters odlingar. Vi fick både mediciner och hälsosammare mat tack vare munkarnas kunnande!

Bilder:

Ruinen
Vitlök
Äpple
Persilja
Mullbär
Mispel

Källor:

”Kulturväxternas införsel i Norden”, fil kand-uppsats av Joachim Löfgren, Institutionen för kulturvård, Göteborgs Universitet

”Örtmedicin och växtmagi”, projektledare Solveig Olsson
Linnés gotländska resa 1741.

Rapport över den arkeologiska utgrävningen vid Roma kungsgård 1998.
Cathrin Sjölund och Olle Hoffman.

Tack till Eva Selin för genomläsning och råd då denna variant av texten är förkortad.

Solveig Artsman

Pärlbuske (*Exochorda x macrantha*)
Foto: Solveig Artsman

Vacker plats att koka soppa på!

Soppkokning i Botan

Text: Carina Johansson **Foto:** Åke Persson

Traditionsenligt blev det soppkok på Visbydagen i Botan, dagen då Visby hyllas som världsarv. Det är alltid första lördagen i oktober och Botans vänner bidrar med denna programpunkt tillsammans med DBWs trädgårdsstyrelse.
Det är mycket som ska förberedas innan grönsakssoppan kan serveras och detta år fick järngrytorna en ordentlig översyn hos Wickmans smide innan det var dags.

Grönsakerna var denna gång från Stora Tollby i Fole och Skags gård i Östergarn. Tack för de generösa bidragen!

Nästa år kommer det att odlas grönsaker i Botan igen så vi har till soppan, vilket tyvärr inte gick denna sommar, förutom jordärtskockor som fanns att gräva upp. Många hjälpte till med att hacka morötter, palsternackor, purjolök och många andra sorters rotfrukter och grönsaker, liksom att hålla grytorna kokande.
Helmut Königslehner stod för kompositionen och den rätta kryddningen tillsammans med fru Kerstin. Stort tack också till alla dessa hjälpande händer!

Uppemot 500 portioner serverades och kön ringlade stundtals lång. Det var ovanligt många som ville få påfyllning vilket var ett tydligt tecken på att soppan var extra god.
Wiveka Schwartz sålde dahliaknölar, en gammal sort som vuxit länge på ön och det fanns också ett lotteri där vinsterna var fotografier med motiv från Botan tagna av Solveig Artsman.
All behållning går till stöd för trädgården.
Även en tipspromenad anordnades och hur det gick kan ni läsa om här intill.

Carina Johansson

Tipspromenad

Vid soppkoket under Visbydagen fanns också en tipspromenad med 12 frågor utplacerade i Botan.
Här kommer de rätta svaren:

1. **Det var rotknölarna av Helianthus tuberosus, jordärtskockan, vi stoppat i soppan.**

2. **Den blommande busken som gick att beskåda i Botan var rosenprakttry.**

3. **Sankt Olof dog år 1030.**

4. **Helix, som i Hedera helix, betyder spiralformig.**

5. **Flickan Tulippa finns med i Tove Janssons bok Småtrollen och den stora översvämningen.**

6. **De tre bladen tillhörde tulpanträd, ginkgo och valnöt.**

7. **Mispelns frukter kan användas till sylt, gelé och marmelad.**

8. **Edafiska förhållanden avser markens och jordens beskaffenhet.**

9. **Wisbyrosen är rosa för att det inte fanns någon röd nyframtagen ros utan namn vid tillfället.**

10. **Det var vallmofrön i burken.**

11. **Den brunrandiga katten brukar vara i Botan.**

12. **Akantusen står nedanför lusthuset på tempelkullen.**

Två lyckades svara rätt på 11 av frågorna.
Det var Sara Ceedigh och Ensio Tairalkoski.
Flera hade 10 rätt och den talong vi drog tillhörde Carl Pether Wirsén.

De får alla tre ett årsmedlemskap i Botans vänförening som pris.

Grattis säger vi till de tre vinnarna!

Rosenprakttry (*Weigela florida*) var svaret på fråga 2.
Foto: Carina Johansson

Berättelser under Medeltidsveckan 2018 om Sankt Olof

Text: Wiveka Schwartz
Foto: Åke Persson

Under medeltidsveckan 2018 höll Wiveka Schwartz ett uppskattat föredrag utomhus vid Sankt Olofs kyrkoruin i Botaniska Trädgården om Sankt Olof och hans koppling till Gotland.

Olof Haraldsson – Olof den digre - Sankt Olof är samme man född i slutet av 900-talet i Norge. Fadern Harald var kung men lämnade modern före sonens födelse. Han växte upp hos modern och en fosterfar vilken han som ung följde till England och levde där vid kung Ethelreds hov.
Olof mötte kristendomen och lät döpa sig i Roen Frankrike. Reste söderut till Spanien.
Enligt den isländske skalden Snorre Sturlason på 1200 talet besökte han även Jerusalem. Någon gång 1015/16 återvände han till Norge, blev vald till kung och byggde en kungsgård och kyrka i Nidaros (Trondheim).
Han gifte sig med Olof Skötkonungs dotter Astrid.
I England och Danmark regerade kung Knut som även ville bli herre över Norge. Under strid besegrade Knuts här Olofs, vilken flydde österut till sin svåger Furst Jaroslav och svägerska Ingegärd i Novgorod.
Ur Gutasagan: ”Där låg helge Olof länge. Då for Ormika från Hejnum och flera mäktiga män till honom med sina gåvor. Denne Ormika gav honom tolv vädurar jämte andra dyrbarheter. Då gav Olof honom åter i gengåva två dryckesbollar och en bredyxa. Då tog Ormika emot kristendomen efter helge Olofs lära och byggde sig bönehus på samma ställe där nu Akergarns kyrka står.”
Akergarn är nu Sankt Olofsholm.

Därifrån for helge Olov till Jaroslav i Holmgård.
En lång tid stannade Olof i Ryssland men i hopp om att det politiska läget i Norge hade ändrats beslöt han att med sina män segla västerut och återta makten.
Vid norska gränsen i Stiklestad mötte en mäktig här av bönder. Ledaren Tore Hund ropade ”Framåt, framåt bönder!” Olofs män svarade ”Framåt, framåt, kristne, korsets män, kungens män.”
Under striden som följde dödades Olof vars kropp efter en rad äventyr fördes till Nidaros och skrinlades. Olof dog 1029.

Kyrkan i Botaniska trädgården är endast en liten rest, västtornet, av den en gång stora kyrkan, förmodligen lika stor som Domkyrkan Sankta Maria.
Den byggdes omkr.1250. En bosättning med hantverkare och trähus fanns då i denna del av staden. Kyrkan var vackert prydd med målningar, förutom högaltare, Mariaaltare och Sankt Olofaltare med dyrbara kronprydda bilder.
Förmodligen stängdes kyrkan 1528 efter reformationen. Folket hade flyttat.

Wiveka Schwartz

Årets skiftningar i Botaniska Trädgården

Text: Ann-Britt Magnusson
Foto: Ann-Britt Magnusson och Solveig Artsman

Varje år fascineras vi av årets olika skiftningar i trädgården. Tidigt på våren möts vi av ett blått hav av scilla, blandat med krokus i olika färger. Så småningom sjunker det blå undan och det nya, gröna gräset växer upp.
Trädens blad börjar spricka ut i olika former och olika gröna nyanser, blommorna

knoppas i sina färger.
Så övergår våren i sommar och vi ser överdådiga former och färger - naturen

ger oss allt! Magnolia-knopp i maj, Kolonnen och en ros i juli och så är vi framme vid hösten, magnolian gulnar och fäller sina blad.
Slutligen kan vi skörda de frukter vi sått, på bilden längst ned kronärtskocka.

